

Úprava dokumentů zpracovaných textovými procesory

Mgr. Dana Hlaváčková, Ph.D.

PLIN058

Státní norma

- **ČSN 01 6910**
  - Úprava písemností zpracovaných textovými editory (2007)
  - Úprava dokumentů zpracovaných textovými procesory (2014)
- inet.muni.cz – Interní informační zdroje – Externí normy – verze z r. 2007
- od r. 1949 Úprava písemností psaných strojem
  - poslední revize v r. 1985
  - od r. 1997 místo psacích strojů textové editory
- **STN 01 6910** Pravidlá písania a úpravy písomností (2001)

Řádkový zlom

- **nezlomitelná mezera**: povinně za S, s, Z, z, K, k, V, v
- skoro povinně za A, I, O, U, doporučeně za a, i, o, u, doporučeně před jednotkami
- nedělit telefonní čísla, URL dělit po lomítku (bez opakování)
- nedělit v datu den a měsíc
- nedělit zkratky
- nezlomit za titulem, může se zlomit jméno a příjmení

Řádkový a stránkový zlom

- **pravidla pro dělení slov**: slabičné, k nalezení v pravidlech pravopisu
- nedělit tak, aby na konci řádku zůstalo jedno písmeno nebo na začátku řádku dvě
- nedělit tak, aby na začátku řádku vzniklo nevhodné slovo (tlumočit, knihovna)
- **stránkový zlom**: vdova a sirotek (parchant)

Interpunkční znaménka

- **tečka, čárka, dvojtečka, středník, vykřičník, otazník**
  - připojují se k předchozímu slovu bez mezer
  - za nimi následuje mezera (kromě e-mailu a URL)
  - tečka za zkratkou na konci věty = tečka za větou
- **tři tečky** (jsou přesně 3)
  - náhrada vypuštěného slova (zkrácení citátu) – odděleny z obou stran mezerou
  - zámlka, odmlčení – k předchozímu textu bez mezery

Interpunkční znaménka

- **spojovník** (krátký)
  - spojuje dva výrazy (dvě části slova) bez mezer
  - *česko-slovenský slovník, Brno-město*
- **pomlčka** (dlouhá)
  - z obou stran mezery
  - *versus Sparta – Slavia, vzdálenost Brno – Praha*
  - bez mezer – rozmezí „od do“ *1970–2000, s. 14–68*
    - ve slovenštině s mezerami *1970 – 2000*

Interpunkční znaménka

- bez mezer k začátku a konci výrazu
- **závorky**
  - okrouhlé
  - hranaté – matematika, výslovnost cizích slov, citace [5]
- **lomítko**
  - dělicí znaménko, alternativa
  - neodděleno mezerami, *ruce/nohy*
  - výrazy s lomítkem na konci řádku nedělit
- „**uvozovky**“ 9966

Zkratky

- zkrácené slovo

- začátek slova – s tečkou, *např., zvl., p.*
- začátek a konec slova – bez tečky, *fa, cca*
- více slov – za každým tečka a mezera, *a. s., s. r. o.*
- některé dohromady (viz pravidla pravopisu), *tj., atp.*

- iniciálové zkratky

- bez tečky, *FF MU, AV ČR*

- akademické tituly, vojenské a vědecké hodnosti

- za jménem – odděleny čárkou, *Novák, Ph.D.*

Značky

- **ve spojení s číslem**, oddělují se od čísla mezerou
  - *100 cm, 15 min, 4 GB, 300 kWh, 50 %*
  - *100cm = stocentimetrový, 50% = padesátiprocentní*
- **matematické značky**
  - čísla a značky odděleny mezerou
  - *45 - 15 = 30*
- **spojení čísel se slovy, písmeny** (bez mezery)
  - *10násobek, 5krát, 14denní, formát A4*
  - slovenština se spojovníkem *14-násobný*

Datum

- vyplňování formulářů, počítačové zpracování
  - bez mezer
  - sestupně *2012-03-28*
  - vzestupně *28.03.2012*
- v souvislém textu
  - vzestupně, měsíc slovně *28. března 2012*
  - číslicemi, mezery *28. 3. 2012*

Zvýrazňování textu

- změna řezu písma (tučně, kurziva)
  - zdůraznit **důležité** pojmy
  - kurziva se využívá pro uvádění *příkladů, názvů, termínů* apod.
- změna fontu (odborný text – patkové písmo)
  - je možno něco zvýraznit
- vložení do uvozovek
  - uvozovkami „neironizovat“
- v odborném textu zvýrazňování **NEPŘEHÁÑET**

Členění textu

- sazba a zlom
  - zarovnání do bloku, na praporek, dělení slov
- odstavce
  - při jednoduchém řádkování nebo řádkování 1,5
    - vynechat jeden prázdný řádek
    - nebo zvětšit meziodstavcovou mezeru
  - odsazení prvního řádku (mimo první odstavec
  - v textu nebo kapitole)
- výčty
  - označení čísky, písmeny abecedy, pomlčkami, odrážkami
- označování kapitol a podkapitol

Výčet

Za uvozujícím výrazem se píše dvojtečka:

- a) za každým bodem čárka nebo středník;
- b) body se mohou číslovat nebo označit písmeny abecedy;
- c) body mohou být označeny odrážkami nebo grafickými prvky;
- d) za posledním bodem se píše tečka.